

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

❖ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

<u>ΔΗΛΩΝΕΙ</u>	Αυτό[πρόσωπο, ζώο, πράγμα] για το οποίο γίνεται λόγος στην πρόταση
<u>ΕΝΤΟΠΙΖΕΤΑΙ</u>	Ποιος[-οι], ποια [-ες], ποιο[-α];
<u>ΕΚΦΕΡΕΤΑΙ</u>	Σε πτώση ονομαστική [εάν κλίνεται]
<u>ΜΟΡΦΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ</u>	-ουσιαστικό [Τα παιδιά παίζουν] -αντωνυμία [Εκείνος μου τηλεφώνησε] -επίθετο [Η καλύτερη θα βραβευτεί] -μετοχή [Οι απολυμένοι έκλεισαν το δρόμο] -άρθρο + οποιοδήποτε άλλο μέρος του λόγου [Το παίζω είναι ρήμα] -δευτερεύουσα πρόταση σε απρόσωπα ρήματα ή εκφράσεις [Πρέπει να έρθεις]
ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ	- Όταν το ρήμα είναι σε α' ή β' πρόσωπο [εννοείται η προσωπική αντωνυμία] - Όταν το ρήμα είναι σε γ' πρόσωπο και το υποκείμενο : εννοείται εύκολα είναι κάτι συγκεκριμένο είναι κάτι γενικό και αόριστο δηλώνει φυσικό φαινόμενο είναι σύστοιχο
ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΡΗΜΑ	<u>Όταν έχουμε 1 υποκείμενο</u> -συμφωνεί με το ρήμα σε πρόσωπο και αριθμό -[για περιληπτικό όνομα] το υποκείμενο <u>μπορεί</u> να είναι στον ενικό και το ρήμα στον πληθυντικό αριθμό Ένα ζευγάρι παπούτσια κοστίζει/ή κοστίζουν ... <u>Όταν έχουμε 2 ή περισσότερα υποκείμενα</u> το ρήμα μπαίνει στον πληθυντικό αριθμό και στο επικρατέστερο πρόσωπο[το α' είναι επικρατέστερο του β' και το β' του γ'] Εγώ κι εσύ είμαστε αχώριστοι

❖ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

<u>ΔΗΛΩΝΕΙ</u>	Το όνομα [πρόσωπο, ζώο ή πράγμα] στο οποίο μεταβαίνει ή έχει σχέση η ενέργεια του υποκειμένου ενός μεταβατικού ρήματος
<u>ΕΝΤΟΠΙΖΕΤΑΙ</u>	Ποιον[ποιους], ποια[ποιες], τι ;
<u>ΕΚΦΕΡΕΤΑΙ</u>	Σε πτώση αιτιατική ή γενική
<u>ΜΟΡΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ</u>	- Ουσιαστικό [Ο γεωργός έσπειρε το χωράφι] - επίθετο με άρθρο[Να βοηθάτε τους φτωχούς] - ουσιαστικοποιημένη μετοχή [Λυπάμαι τους δυστυχισμένους] - αντωνυμία [Τον είδα χτες] - φράση με ή χωρίς άρθρο[Ρώτησε το πού και το πώς] - ολόκληρη πρόταση με ή χωρίς άρθρο [Δεν

	ήξερα ότι θα ερχόταν μαζί μας - προθετικό σύνολο [άρεσε σε όλους]
ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ	Όταν εννοείται εύκολα από τα συμφραζόμενα Πήγαινε γρήγορα ν' αλλάξεις [ενν. ρούχα]

ΡΗΜΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ

ΜΟΝΟΠΤΩΤΟ [1 αντικείμενο]	ΔΙΠΤΩΤΟ [2 αντικείμενα]
✓ σε αιτιατική: εξωτερικό[επισκεφτήκαμε τον αρχαιολογικό χώρο]/ εσωτερικό ή σύστοιχο [γράφω γράμμα]	✓ -σε αιτιατική [άμεσο] -σε γενική ή εμπρόθετο [έμμεσο] Του έδωσε χρήματα Κάνεις κακό στον εαυτό σου
✓ σε γενική ή εμπρόθετο[Του μοιάζει ή μοιάζει σ' αυτόν]	✓ -σε αιτιατική προσώπου [άμεσο] -σε αιτιατική πράγματος ή εμπρόθετο [έμμεσο] Με ρώτησε την ώρα Αύριο θα σε εξετάσουμε στα σήματα
	✓ -σε αιτιατική -αιτιατική /κατηγορούμενο του αντικειμένου Η τάξη εξέλεξε τον Πέτρο πρόεδρο
	✓ -σε αιτιατική πράγματος [άμεσο] -σε αιτιατική πράγματος /εμπρόθετο[έμμεσο] Γέμισε το κουτί με φάρμακα
	✓ -σε αιτιατική προσώπου [άμεσο] -σε αιτιατική προσώπου/εμπρόθετο[έμμεσο] Γνώρισε το διευθυντή στους μαθητές του σχολείου
	✓ -σε πρόταση [άμεσο] -σε γενική προσώπου [έμμεσο] Μου ζήτησε να πάμε βόλτα

- Ένα μονόπτωτο ρήμα μπορεί να έχει πάνω από 1 αντικείμενα , τα οποία είναι ομοειδή, βρίσκονται στην ίδια πτώση, λαμβάνονται όμως ως 1 αντικείμενο [Θέλω **ένα μολύβι και μία γόμα**]
- Τα αμετάβατα ρήματα δεν έχουν αντικείμενο
- Κάποια ρήματα άλλοτε χρησιμοποιούνται ως μεταβατικά και άλλοτε ως αμετάβατα [ανοίγω, σκορπώ, βγαίνω, γελώ, πονάω ,δουλεύω.....]

ΑΡΑ : ΜΙΑ ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΟΡΦΕΣ:

- ✚ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ +ΡΗΜΑ [αμετάβατο]
- ✚ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ +ΡΗΜΑ[μεταβατικό , μονόπτωτο]+ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
- ✚ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ +ΡΗΜΑ [μεταβατικό ,δίπτωτο]+ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ[άμεσο] + ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ [έμμεσο]
- ✚ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ +ΡΗΜΑ[μεταβατικό, δίπτωτο]+ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ+ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ[ιδιότητα αντικειμένου] αλλά και
- ✚ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ + ΡΗΜΑ[συνδεδετικό] +ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ[ιδιότητα υποκειμένου]

Συνδεδετικά ρήματα : είμαι , φαίνομαι, ονομάζω/ονομάζομαι, θεωρώ/θεωρούμαι ,εκλέγομαι,διορίζομαι,παρουσιάζομαι, αποδεικνύομαι ,μοιάζω,παραμένω κ.α.

επιμέλεια :Κ.Χαλέπη